

Politik Bilim

TÜBİTAK Gitti Gider...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

TÜBİTAK başkanıyken bu ülkenin ulusal ölçekte bir bilim ve teknoloji politikası olması için gösterdiği çabaya yakından tanık olduğum Prof. Dr. Kemal Gürüz'e dost selâmlarımla...

Müfit Akyos, TÜBİTAK yasa değişikliği hazırlıklarını öğrendiğinde, sonucu önceden görmüş; gerekli uyarıyı da yapmıştı (CBT, 27 Nisan 2012): “*Önerilen bu yeni değişikliklerle TÜBİTAK’ın bir anlamda yörüngesi ‘pazara yakınlaşmaya’ yönlendirilmektedir. ...bilim ve teknoloji olmaksızın ülkenin rekabetçi gücünü yükseltecek gerçek anlamda katma değeri yüksek ürünlerin geliştirilmesinin sürekliliğini sağlamanın olanaksızlığından hareketle, TÜBİTAK’ın kendisini, bugüne kadar olduğu gibi, bilim ve teknoloji alanında konumlandırmasının ve bu alanda güçlenmesini ve etkinliğini arttırmasını sağlayacak düzenlemelere gitmesinin daha doğru olacağı görüşümdedir.*”

Akyos, TÜBİTAK’ın, sanayi kuruluşlarına ARGE ve yenilik yardımı sağlayan programını 1995 yılında uygulamaya koyan biriminin kuruluş ve gelişme aşamasında sorumluluk taşımış bir yöneticisiydi. Sanayimizi ARGE ve yenilik yapmaya yönlendirecek bir programı herkesten önce destekleyecek; üstelik bu yönlendirme işinin yolunu yordamını çok iyi bilen Akyos gibi bir uzmanın görüşüne bile TÜBİTAK ve bağlandığı bakanlığın değer vermeyeceği belliydi. İktidar sahiplerinde egemen kültür ticaret kültürüyse, o ülkenin en üst düzeydeki bilim kurumunun da pazara yakın duruşa geçirilmesine şaşmamak gerekirdi ama yine de çıkan yasayı gördüğümde irkildim. Birlikte bir göz atalım, isterseniz:

“Kurum [TÜBİTAK] bünyesinde ...geliştirilen teknolojilerin ...ülke ekonomisine, sınaî ve sosyal gelişmeye katkıda bulunacak ticari değerlere dönüşmesini sağlamak, bu amaçla ilgili Bakanın onayı üzerine şirket kurmak, kurulmuş şirketlere ortak olmak [atç];

“...erken aşamadaki gelişme potansiyeli olan buluşların ticarileştirilmesi amacıyla faaliyet gösteren tüzel kişi ve fonları desteklemek, bu amaçla ilgili Bakanın onayı üzerine şirket kurmak, kurulmuş şirketlerde imtiyazlı pay sahibi olmak [atç]; kamu ve özel sektörün ARGE ve yenilik faaliyetleri sonucu elde edecekleri çıktılarının ticari değere dönüştürülmesini desteklemek; sanayinin üniversite ve araştırma kurum ve kuruluşları ile iş birliği yapmasını sağlayacak programlar geliştirmek ve bu iş birliğinin somut hale dönüşebileceği ortamlar oluşturmak; girişimciliği desteklemek; fikri ve sınaî haklara ilişkin destek vermek; bu bentte sayılan amaçlarla Bilim Kurulu tarafından belirlenecek usul ve esaslar doğrultusunda teminatlı veya bir defaya mahsus olmak üzere teminat alınmaksızın, hibe niteliğinde [atç] ve/veya geri ödemeli destekler vermek ve ön ödemede bulunmak;

“Kurum, sayılan görevlerini yerine getirmek amacıyla, kuluçka merkezi, teknoloji merkezi, teknoloji transfer ofisleri, proje geliştirme ve bilgi aktarım merkezleri, bilim merkezi, bilim parkı ve benzerlerini kurmak ve desteklemek, yurt dışı irtibat büroları kurmak, ...proje pazarı, bilim fuarı ...düzenlemek ...Bilim Kurulu tarafından belirlenecek usul ve esaslar doğrultusunda teminat alınmaksızın hibe ve/veya kredi olarak sermaye desteği vermek ve ön ödemede bulunmak ...yetkisini haizdir. [atç]”

TÜBİTAK ülkemizin, bilim meselesine ulusal ölçekte bakacak; temel araştırmaları kollayıp gözetecek ve ülkenin gereksindiği kritik teknolojilerin yine bu ülkede geliştirilebilmesi için bilimsel araştırmalarla teknolojik araştırmalar arasında köprü kurabilecek tek kurumuydu.

Yasada sayılan görevlerin (TÜBİTAK bunları ‘becerebilir mi’ yi tartışmayacağım) böyle bir kurumun üstüne yıkılması ve bütünüyle pazar ilişkileri içine itelenmesi yanlıştır. Bu bilimden kopmayı getirir. Bilime yarınlardan umudunu kesmiş bir ülkenin gereksinmesi olmaz. Yarınlarımızın olmayacağını galiba en iyi sanayicilerimiz biliyor olmalı ki ulusal ölçekteki bu tek bilim kurumunun pazara sürülmesi karşısında bile sessizler...

CBT. 03 Ağustos 2012